

પ્રશ્નપત્ર : 2
વિષયવસ્તુ અને વિષયપદ્ધતિ સજ્જતા
વિષય : મનોવિજ્ઞાન

1050246

કુલ મુલ્ય : 100

સમય : 3 કલાક

- સૂચના : (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 5 પ્રશ્નો છે. તમામ પ્રશ્નો કરવામાં આવે છે.
(2) દરેક મુખ્ય પ્રશ્ન નવા પાના ઉપરથી ચાર કરવો અને મુખ્ય પ્રશ્નના તમામ પેટા પ્રશ્ન સાથે લખવા. (24)
- પ્રશ્ન-1 મુદ્દાસર જવાબ આપો. કોઈ પણ ત્રણ (200થી 250 શબ્દોમાં)
1. મનોવિજ્ઞાનની ઉપયોગીતા સંબંધિતર સમજાવો.
 2. શિક્ષણની વ્યાખ્યા આપી શિક્ષણનું સ્વરૂપ સમજાવો.
 3. પૂર્વજાત પટાડવાની કોઈપણ ચાર રીતો મુદ્દાસર સમજાવો.
 4. લાંબા આયુષ્યની સ્મૃતિની સમજ આપી તેના પ્રકારો સમજાવો.
 5. અર્થાત્મ ભોગનાં પદાર્થોમાં જણાવી કોઈપણ ચારની વર્ણ કરો.
- પ્રશ્ન-2 માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો. કોઈ પણ ચાર (150 થી 200 શબ્દોમાં) (24)
1. 'ધ્યાન' ચેતનાની બદલાયેલી અવસ્થા તરીકે સમજાવો.
 2. રેન્ડીસલિકર્ટે આપેલ મનોવલણ માત્રન પદ્ધતિનાં સોપાનો, કારણ અને ગેર-કારણ વર્ણવો.
 3. શીખવાની ક્રિયાસંબંધી વિદ્યુતિમાંથી કિલ્લોચિત્ર સમજાવવાનું પદ્ધતિ-અનિયમિતિઓક્તાની વિદ્યુતિ સમજાવો.
 4. સમસ્યા ઉકેલની વ્યાખ્યા આપી સમસ્યા ઉકેલવાની તુલ્યરચનાઓ સમજાવો.
 5. એકનેત્રીય સંકેતો અર્થ જણાવી કોઈપણ બેની વર્ણ કરો.
 6. જુદા અંગેના સામાન્ય સંભવિતતાના અભેદની સમજૂતી આપો.
- પ્રશ્ન-3 માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો. કોઈ પણ પાંચ (100 થી 150 શબ્દોમાં) (20)
1. કાર્લ યેંગની હાર્ડી કેન્ડીટ ઉપચાર પદ્ધતિ અને તેનું મુખ્યાક્રમ સમજાવો.
 2. 'હતાશા' દૂર કરવાનાં દુષ્કર્મો જણાવો.
 3. સર્જનાત્મક વિચારણાના સોપાનો સમજાવો. નિર્ણય, સંકેત, તો, કારણ, અનુભવ, અનુભવ, અનુભવ
 4. મનોવિજ્ઞાન શિક્ષણ પદ્ધતિ વિશે દુકનોપ સમજાવો.
 5. સંપર્ક-રે અર્થ જણાવી સંપર્ક-રે કોઈપણ બે પ્રકારે ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
 6. મનોક્રિયાની વિદ્યુતિ એટલે શું ? તેના પ્રકારો દુકમાં સમજાવો.
 7. ચોર્નહાઉકનો પ્રયોગ સમજાવો.
- પ્રશ્ન-4 એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો. (20)
1. પેકરહન અને ઈસ્ટનબર્ગે આપેલ અસરકારક સલાહનાં કિસ્સો દર્શાવો.
 2. મનોભારને પહોંચીવડવાની 'અત્યંત અચૂક કેન્ડીટ પ્રવિધિ'નાં લેતુ લખો.
 3. પ્રત્યાયનની પ્રક્રિયાનું લક્ષણ 'ગતિશીલતા' વર્ણવો.

4. 'આપાપચય'ની ક્રિયા'નો અર્થ લાખો.
5. આંતરજાતના પ્રયોગો કોણે કર્યા? કઈ જગ્યાએ કર્યા?
6. પ્રતિભાસંપન્નતા કયા જણ પટકોની આંતરક્રિયા પર અવલંબે છે - તે જોસેફ રેનડુલ્ફના મતે જણાવો.
7. અનુકંપી ચેતાતંત્રનું કાર્ય જણાવો.
8. શેઝનિરીશન - વ્યાખ્યા અને ઉદાહરણો આપો.
9. 'સિલણનું પુનર્ગઠન' એટલે શું?
10. કુપ્પુસ્વામીની મનોવલણની વ્યાખ્યા આપો.

(12)

પ્રશ્ન-5 સૂચવ્યા મુજબ ઉત્તર લખો.

- ખાલી જગ્યા પૂરો.
- 1. **પૂરકતા**... એટલે અપૂર્ણતા હોવા છતાં આકૃતિને પૂર્ણ સ્વરૂપમાં જોવાનું માનસિક વલણ.
- 2. **અભિગમ**... અભિગમને ઉદ્દીપક - પ્રતિક્રિયા અભિગમ તરીકે પણ ઓળખે છે.
- 3. ચેતાનાને વિચારોના પ્રવાહ તરીકે **નોક્સ**..... ઓળખાવે છે.
- 4. ઈ.સ. **1952**..... માં APA દ્વારા DSM ની પ્રથમ આવૃત્તિ પ્રકાશિત થઈ.
- 5. **ફ્રિડાપ્લક**... સિલણમાં પ્રાણી પ્રતિક્રિયા કરે તો જ ખોસક મળે.
- 6. તબીબી સંભાળને **મીડિયલ**..... પ્રકારનું સંશોધન કહી શકાય.
- 7. ભાષાના નાનામાં નાના અર્થપૂર્ણ એકમને **મોર્ફેમ**..... કહે છે.
- 8. **ફેડેરિક**..... મનોવૈજ્ઞાનિકે ગંભીર છ પ્રકાર આપ્યા.
- 9. ગિલ્ડર્ડ દર્શાવેલ સિદ્ધાંતને **સિ.પરિમાણ**..... સિદ્ધાંત તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- નીચેના વાક્યો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો.
- 10. દૃષ્ટિ સંવેદનના અનુભવ માટે પ્રકાશની હાજરી અનિવાર્ય સરત નથી. ✓
- 11. કલ્પના કરતી વખતે મનમાં દૃશ્ય-અવાજ પ્રતિમાઓ રચાય છે. ✓
- 12. વિધાયક પ્રબલન પૂરું ન પાડવાથી પ્રાણીએ શીખેલી પ્રતિક્રિયાની પ્રબળતા વધે છે. ✗

